

Sygn. akt III Ca 395/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś (sprawozdawca) SSO Zofia Klisiewicz SSR del. Rafał Obrzud
Protokolant:	staż. Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przy uczestnictwie A. F.

o zasiedzenie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 10 kwietnia 2017 r., sygn. akt I Ns 1078/15

p o s t a n a w i a :

1. oddalić apelację,

2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt III Ca 395/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10.04.2017r. (I Ns 1078/15) Sąd Rejonowy w Gorlicach w sprawie z wniosku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. z udziałem A. F. o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej oddalił wniosek (pkt I), nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Gorlicach) kwotę 585,03 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych ze środków Skarbu Państwa (pkt II) i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, że aktem notarialnym z dnia 1.12.2000r. przedsiębiorstwo państwowe (...) uległo na mocy ustawy z dnia 8.09.2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przekształceniu w Spółkę Akcyjną, której jedynym akcjonariuszem został Skarb Państwa. Uchwałą nr (...)z dnia 14.09.2001r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) S.A. ustaliło wniesienie przez (...) S.A. do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., wkładów niepieniężnych w postaci zespołów składników majątkowych. Zgodnie z powyższą uchwałą, szczegółowy przedmiot wkładów winna określić stosowna uchwała spółki przejmującej. Celem wykonania powyższego obowiązku, Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. podjęło w dniu 28.09.2001r. Uchwałą nr(...) o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki poprzez utworzenie nowych udziałów, które zostały objęte przez (...) S.A. poprzez ich pokrycie w drodze aportu w postaci składników materialnych i niematerialnych. Przedmiot wkładów niepieniężnych w postaci majątku trwałego określał załącznik nr 1, który to dokument wśród innych składników wymieniał także linię zasilającą (...) -61 (...) i linię zasilającą (...) -62 M.. (...) Sp. z o.o. na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 16 stycznia 2009 r., uległa przekształceniu w (...) Spółka Akcyjna. Jej jedynym akcjonariuszem została (...) S.A.

Elektroenergetyczne linie średniego napięcia SN 15 kV (...) – (...) i (...) - (...) przebiegające z Głównego Punktu Zasilania (...) S. do Podstacji Trakcyjnej(...) zostały zaprojektowane i wybudowane w latach 1987 – 1988 oraz przejęte w grudniu 1988r. jako środek trwały przez (...) Dyрекcję Okręgową Kolei Państwowych. Urządzenia przedmiotowych linii elektroenergetycznych stanowią część urządzeń związanych z realizacją zadania inwestycyjnego mającego na celu elektryfikację linii kolejowej S. - J.. Zadanie inwestycyjne było realizowane w latach osiemdziesiątych przez poprzednika prawnego wnioskodawcy, tj. Przedsiębiorstwo Państwowe (...) - (...) w K.. L. te, poprzez podstację trakcyjną PT M., służą do zasilania trakcji elektrycznej (sieci trakcyjnej) wymienionej linii kolejowej.

Uczestniczka A. F. jest właścicielką nieruchomości położonej w S., którą stanowią działki ewidencyjne nr (...) na podstawie umowy darowizny z 23.10.1995r. rep. "A"(...), na podstawie której J. B. (1) darował uczestniczce działki nr (...). Następnie działka nr (...) podzieliła się na działki nr (...). Z działek nr (...) powstała działka ewidencyjna nr (...), z działki nr (...) powstała działka ewidencyjna nr (...). Dla powyższej nieruchomości Sąd Rejonowy w Gorlicach prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Przedsiębiorstwo państwowe (...) z mocy prawa z dniem 5.12.1990r. nabyło prawo użytkowania wieczystego gruntu, będącego własnością Skarbu Państwa, położonego w K., oznaczonego jako działki ewidencyjne nr (...). Następnie działka nr (...) uległa podziałowi na działki nr (...), natomiast działka nr (...) podzieliła się na działki nr (...). W kolejnym etapie wzajemnie zniesiono działki nr (...) w jedną działkę oznaczoną nr (...). Z kolei działka nr (...) uległa podziałowi między innymi na działkę nr (...), a działka nr (...) między innymi na działkę nr (...). Ostatecznie wzajemnie zniesiono działki nr (...) w jedną działkę ewidencyjną, oznaczoną nr(...). Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie prowadzi dla działek nr (...) księgę wieczystą nr (...). Na powyższej nieruchomości posadowione są budynki i urządzenia, wchodzące w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy i służące do wykonywania jego statutowej działalności.

Na działce ewidencyjnej nr (...) znajdują się dwa podwójne słupy energetyczne betonowe, każdy z nich na oddzielnej napowietrznej linii elektroenergetycznej zasilającej średniego napięcia 15 kV poprowadzonej przez działkę ewidencyjną (...) w obrębie ewidencyjnym S.. Osie tych linii energetycznych to linie pomiędzy punktami A2-D2 i B2-C2 na planie sytuacyjnym bieglego J. S. z dnia 25.08.2016r. Na tym planie liniami przerywanymi w kolorze czerwonym przedstawione zostały rzuty pionowe skrajnych przewodów napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia 15 kV. Natomiast linią niebieską z kropką naniesione zostały zewnętrzne krawędzie pasa eksploatacyjnego, oddzielnie dla każdej linii. Tak przedstawiony pas eksploatacyjny wyznaczony został w odległości 0,5 m od skrajnych przewodów linii. Pas zawnioskowany do zasiedzenia dla napowietrznej linii poprowadzonej przez słup oznaczony na powyższym planie jako (...) (...) opisują na planie punkty A-D4-D3-D2-D1-D-A5-A4-A3-A2-A1-A i pas gruntu zajmuje na działce powierzchnię 0,0220 ha. Pas zawnioskowany do zasiedzenia dla napowietrznej linii poprowadzonej przez słup oznaczony na powyższym planie jako (...) (...) opisują na planie punkty B-C4-C3-C2-C1-C-B4-B3-B2-B1-B i pas gruntu zajmuje na działce powierzchnię 0,0072 ha.

Od momentu wybudowania i oddania do użytku przebieg przedmiotowej napowietrznej linii nie był zmieniany. Linia jest czynna i wykorzystywana przez wnioskodawcę do dnia dzisiejszego. Od czasu rozpoczęcia eksploatacji linia podlega stałym i regularnym przeglądom, polegającym na dokonywaniu wzrokowych oględzin dwa razy do roku - wiosną i jesienią. W razie stwierdzenia awarii dokonywano prac naprawczych, które polegały głównie na wymianie izolatorów, w razie potrzeby dokonywano przycinki wyrastających drzew lub krzewów w miejscach zbliżeń do linii. Osoby wykonujące przeglądy nigdy nie spotkały się ze sprzeciwem lub jakimkolwiek utrudnieniem dostępu do urządzeń przesyłowych ze strony uczestniczki, jak też poprzednich właścicieli przedmiotowej nieruchomości.

A. F. wnioskiem złożonym w dniu 30.04.2015r. zainicjowała postępowanie o ustanowienie na rzecz (...) S.A. odpłatnej służebności przesyłu na działkach nr (...). Prawomocnym postanowieniem z dnia 4.01.2016r. Sąd Rejonowy w Gorlicach w sprawie do sygn. akt I Ns 381/15 zawiesił postępowanie z wniosku A. F. do czasu rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że wniosek jest niezasadny. W ocenie Sądu Rejonowego, w okolicznościach niniejszej sprawy działania poprzednika prawnego wnioskodawcy podejmowane w trybie ustawy z 29.04.1985r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości nie mogły doprowadzić do powstania stosunku cywilnoprawnego stwarzającego możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu bądź służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Sąd I instancji stwierdził, że nawet gdyby przyjąć, iż posiadanie przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych nieruchomości uczestniczki było posiadaniem nieruchomości w zakresie treści służebności przesyłu mogącym prowadzić do nabycia służebności przez zasiedzenie, to wniosek o zasiedzenie i tak nie mógłby być uwzględniony, bowiem domniemanie dobrej wiary i zgodności posiadania ze stanem prawnym, dotyczące wnioskodawcy, zostały obalone. Sąd Rejonowy wskazał też, że wybudowanie na nieruchomości uczestniczki urządzeń przesyłowych na podstawie decyzji wydanych w związku z budową nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze. W konsekwencji Sąd Rejonowy stwierdził, że w okolicznościach sprawy poprzednik prawny wnioskodawcy ewentualnie mógłby być uznany za posiadacza w złej wierze a przyjmując, że bieg terminu do zasiedzenia służebności dla urządzeń posadowionych na nieruchomości uczestniczki rozpoczął się 31.12.1988r. zasiedzenie służebności przesyłu nastąpiłoby po upływie 30 lat, czyli 31.12.2018r. Sąd I instancji podał nadto, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy termin zasiedzenia został przerwany w dniu 30.04.2015r. przez złożenie przez uczestniczkę w sprawie I Ns 381/15 Sądu Rejonowego w Gorlicach wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem. Również z tego powodu wniosek o zasiedzenie nie mógłby zostać uwzględniony.

Powyższe postanowienie zaskarżył wnioskodawca apelacją, w której zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

1. art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 k.c. i art. 305¹ § 1 k.c. przez ich niezastosowanie, mimo że zebrane dowody dały podstawy do przyjęcia, że spełnione zostały przesłanki ich zastosowania,
2. art. 7 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i w zw. z art. 292 k.c. przez jego błędne zastosowanie, tj. obalenie przez Sąd I instancji ustanowionego wymienionym przepisem domniemania prawnego, mimo że strona przeciwna nie przedstawiła na to żadnych dowodów,
3. art. 341 k.c. przez jego niezastosowanie, tj. nieuwzględnienie przez Sąd I instancji ustanowionego wymienionym przepisem domniemania prawnego, mimo że uczestnik nie przedstawił żadnych dowodów na jego obalenie

oraz naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez wydanie orzeczenia z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, przez nierozważenie w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego oraz na skutek wyciągnięcia błędnych wniosków.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku (mając zapewne na myśli zmianę zaskarżonego postanowienia) przez uwzględnienie wniosku i orzeczenie, że (...) S.A. nabyła przez zasiedzenie z dniem

31.12.2008r. służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu, o zasądzenie od uczestniczki kwoty 585,03 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych ze środków Skarbu Państwa oraz zasądzenie od uczestniczki na jego rzecz kosztów postępowania w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego liczonych według norm przepisanych, jak również kosztów postępowania w II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego liczonych według norm przepisanych. Na wypadek uznania przez Sąd, że nie zachodzi podstawa do zmiany wyroku, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację, uczestniczka wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zarzuty w niej zawarte są bezzasadne.

Sąd Okręgowy nie stwierdził uchybień skutkujących nieważnością postępowania, a które na zasadzie art. 378 § 1 k.p.c. podlegają uwzględnieniu z urzędu.

Oceniając ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego należy stwierdzić, że znajdują one oparcie w materiale dowodowym zebrany w sprawie, a ich ocena dokonana została właściwie i wszechstronnie. Ocena ta nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów. Sąd Okręgowy podziela wszystkie ustalenia Sądu I instancji, przyjmując je za podstawę własnych rozważań. Dodatkowo Sąd Okręgowy ustala, że poprzednicy prawni uczestniczki a to: J. B. (1) i J. B. (2) za.S.(...)nie sprzeciwiali się wybudowaniu linii przesyłowej na działkach (...) i otrzymali odszkodowanie za: trwałe wyłączenie gruntu pod dwa słupy energetyczne, zniszczone uprawy, wyrównanie terenu i posiew traw, wyrównanie kolein i powtórna orkę.

(dowód: wykaz ofert / uzyskanie zgody k. 46, opinia k. 48, pismo k. 189, przelew k. 190, pismo k. 191-192)

Przystępując do oceny zarzutów apelacji w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nie mógł zostać uwzględniony. Dla skutecznego postawienia takiego zarzutu konieczne jest wykazanie, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo- skutkowych, przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie występuje. Wprawdzie wnioskodawca w apelacji zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c., tym niemniej poza gołosłownym stwierdzeniem, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów a Sąd Rejonowy nie rozważył w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego oraz wyciągnął na skutek tego błędne wnioski, bliżej nie wskazał, na czym naruszenie to miałyby polegać.

Jako bezzasadne ocenić należało zawarte w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy podziela ocenę Sądu I instancji, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie można było przyjąć, aby korzystanie przez wnioskodawcę z nieruchomości uczestniczki w zakresie wskazanym we wniosku, było posiadaniem samoistnym o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu. Z akt sprawy wynika jednoznacznie, że cały proces inwestycyjny przebiegał zgodnie z procedurami, przewidzianymi w prawie administracyjnym, w związku z czym prawidłowe jest stanowisko Sądu Rejonowego, że posiadanie wykonywane przez wnioskodawcę nie miało takiego charakteru, jaki jest wymagany dla stwierdzenia zasiedzenia ograniczonego prawa rzeczowego.

Dokonując wykładni przepisów ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości z dnia 29.04.1985 r. (Dz. U. 1985.22.99) w podobnej do niniejszej sprawie o sygn. III CSK 348/13 Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 9.12.2014r. stwierdził, że wydanie decyzji wywłaszczeniowej mającej na celu umożliwienie posadowienia i korzystanie z urządzeń przesyłowych może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy właściciel nieruchomości sprzeciwił się takiej inwestycji (art. 79 u.g.g.). W niniejszej sprawie ustalono, że poprzednicy prawni uczestniczki przedmiotowej inwestycji nie sprzeciwiali się, w związku z czym wnioskodawca takiej decyzji nie uzyskał. Podkreślenia wymaga w tym miejscu, że przedmiotowa decyzja, czyniłaby wniosek o zasiedzenie bezprzedmiotowym, gdyż zapewniałaby wnioskodawcy tytuł prawny do władania nieruchomościami apelujących w zamierzony sposób (por. w tym względzie uchwałę 7 sędziów z dnia 8 kwietnia 2014r. III CZP 87/13).

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w sprawie III CSK 348/13 przy interpretacji przedmiotowej regulacji nie można jednak pomijać także tego jej znaczenia, że dawała ona de facto możliwość regulowania kwestii wejścia na cudzą nieruchomość celem założenia urządzeń przesyłowych w drodze umownej. Skoro drogę do uzyskania decyzji administracyjnej zezwalającej na zakładanie i przeprowadzanie na nieruchomościach, zgodnie z decyzją o lokalizacji inwestycji, ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej oraz urządzeń technicznych łączności i sygnalizacji, a także innych podziemnych lub nadziemnych urządzeń technicznych niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń, otwierał sprzeciw właściciela nieruchomości na przedmiotowe korzystanie (por. art. 79 w związku z art. 75 ustawy z dnia 29.04.1985r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości) to oznacza to, że omawiana regulacja dawała możliwość rozwiązania przedmiotowej kwestii w drodze swoistego porozumienia. To, że tytuł prawny do posadowienia na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych mógł mieć podstawę w umowie wynika zresztą, zdaniem Sądu Najwyższego, z jednoznacznie brzmiących w tym zakresie postanowień ustawy. Rozpatrując charakter prawny takiej umowy i jej konsekwencje prawne wskazał Sąd Najwyższy po pierwsze, że skoro nie została dla niej przez ustawodawcę zastrzeżona żadna forma szczególna, to oznacza to, że może do niej dojść w formie dowolnej. Co więcej może ona się nawiązać w drodze czynności konkludentnych, a to przez sam fakt korzystania przez przedsiębiorcę z urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzej nieruchomości oraz brak sprzeciwu po stronie jej właściciela.

Po drugie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy na konieczność zaakcentowania obligacyjnego skutku takiej umowy, który wyklucza możliwość przyjęcia, że posiadanie cudzej nieruchomości w jej ramach może być upatrywane jako posiadanie prowadzące do zasiedzenia służebności. Jakkolwiek posiadanie takie podobnie jak posiadanie konieczne dla nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia jest posiadaniem zależnym, a co mogłoby wskazywać, że oba te sposoby korzystania z cudzej nieruchomości na pozór niczym się nie różnią, to jednak inna jest ich strona woluntatywna oraz inna treść uprawnień, jakie leżą u ich podstaw. Do nabycia ograniczonego prawa rzeczowego (służebności) w drodze zasiedzenia konieczne jest korzystanie z cudzej nieruchomości (corpus) w sposób odpowiadający treści takiego prawa, któremu na płaszczyźnie woluntatywnej musi towarzyszyć taki właśnie zamiar (animus).

W sytuacji zaś, gdy treść takiego stosunku jest ukształtowana w oparciu o ustawę jako swoista umowa, o takim zamiarze nie może być mowy. Podstawę tej umowy stanowi korzystanie z cudzej nieruchomości w granicach treści umowy użytkowania, najmu, bądź też umów o zbliżonej treści. Nawet zatem jeśli tego rodzaju umowa obejmuje utrzymywanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych, to taka jej treść nie może przesądzać o kwalifikowaniu stanowiącego jej podstawę posiadania jako prowadzącego do zasiedzenia służebności.

Przesądził jednocześnie Sąd Najwyższy, że tego rodzaju umowa stanowi dla umowy o ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności alternatywę. Wskazuje tym samym Sąd Najwyższy, że obie te umowy mają inne podstawy prawne. Tym samym odróżnić trzeba charakter korzystania z cudzej nieruchomości w oparciu o umowę z wskazanym skutkiem obligacyjnym z korzystaniem, jakie mogłoby prowadzić do nabycia służebności w drodze zasiedzenia.

Podzielając oceny prawne Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu ww. orzeczenia podsumować należy, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy do nawiązania takiej umowy obligacyjnej niewątpliwie doszło. Linia została wykonana bez sprzeciwu właścicieli gruntów, właściciele gruntów otrzymali odszkodowania za postawienie

słupów i zniszczenie upraw i do chwili obecnej nikt nie żądał usunięcia przedmiotowej linii. Zwrócić w tym miejscu można uwagę, że wskazana wykładnia jawi się jako zgodna z ratio legis przedmiotowej regulacji, a którą to można odczytywać jako gwarantującą swoiste zabezpieczenie, a zarazem uprzywilejowanie dla właściciela nieruchomości, który nie sprzeciwił się korzystaniu ze stanowiącej jego własność nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe, a co prowadziłoby do sankcji w postaci ingerencji w jego prawo własności poprzez decyzję wywłaszczeniową, dającą podstawę wpisu do księgi wieczystej. Właściciel taki korzysta bowiem ze swoistej ochrony polegającej na tym, że ukształtowany w związku z brakiem sprzeciwu w omawianym zakresie, stosunek obligacyjny zabezpiecza go przed „wejściem” na jego nieruchomość w sposób trwały i ciągły. Jak przesądził Sąd Najwyższy w w/w sprawie, brak jest podstaw, aby taką umowę odczytywać jako zobowiązanie realne charakteryzujące się trwałością i ciągłością. Sąd Najwyższy wskazał, że tego rodzaju zobowiązanie musi znajdować oparcie w ustawie. O ile natomiast przedsiębiorca zamierza uregulować swe prawa w sposób trwały, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby wystąpił o sądowe ustanowienie służebności przesyłu. Również wnioskodawca, chcąc zapewnić sobie możliwość korzystania z nieruchomości uczestniczki, w sposób trwały może uczynić to na takiej właśnie drodze. W związku z powyższym – w ocenie Sądu Okręgowego – w okolicznościach niniejszej sprawy działania poprzednika prawnego wnioskodawcy podejmowane w trybie ustawy z 29.04.1985r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości obowiązującej od 1.08.1985r. (czy ewentualnie w trybie obowiązującej do 1.08.1985r. ustawy z 12.03.1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości) nie mogły doprowadzić do powstania stosunku cywilnoprawnego stwarzającego możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu bądź służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Z tych przyczyn wniosek o zasiedzenie podlegał oddaleniu.

Gdyby jednak nie podzielić przedstawionego wyżej poglądu i przyjąć, że posiadanie przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych nieruchomości uczestniczki było posiadaniem nieruchomości w zakresie treści służebności przesyłu mogącym prowadzić do nabycia służebności przez zasiedzenie, to wniosek o zasiedzenie i tak nie mógłby być uwzględniony. Za nietrafne należałoby bowiem uznać podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 7 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i w zw. z art. 292 k.c. i art. 341 k.c. zmierzające do zakwestionowania oceny Sądu Rejonowego, który uznał wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych za posiadaczy w złej wierze.

W związku z tym należy wskazać, że wprowadzić rację ma wnioskodawca, gdy podnosi, że istnieje prawne domniemanie dobrej wiary po stronie posiadacza (art. 7 k.c.), jak też domniemanie zgodności posiadania ze stanem prawnym (art. 341 k.c.), niemniej oba te domniemania są wzruszalne. W świetle utrwalonej judykatury, do obalenia domniemania prawnego może dojść na skutek oceny wszystkich dowodów zebranych w sprawie niezależnie od tego, która ze stron wnioskowała o ich przeprowadzenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 7.10.2010r., IV CSK 152/10 i z 19.05.2016r., IV CSK 522/15).

Zdaniem Sądu Okręgowego, ocena dowodów zebranych w niniejszej sprawie prowadzić musi do wniosku, że wskazane wyżej domniemania zostały obalone. Należy zauważyć, że do niedawna wśród spraw o zasiedzenie służebności przeważały sprawy dotyczące służebności drogowych, a trwałym i widocznym urządzeniem stanowiącym przesłankę nabycia służebności przez zasiedzenie było zwykle utwardzenie drogi, wykonanie mostka, przepustu drogowego i.t.p. Tego typu trwałe i widoczne urządzenia można w stosunkowo łatwy sposób usunąć z nieruchomości. Mimo to judykatura od lat stawiała i stawia nadal posiadaczom służebności surowe wymagania co do przesłanek zasiedzenia, w tym co do dobrej wiary. Skoro urządzenia przesyłowe znajdujące się na działce uczestniczki stawiał podmiot dysponujący środkami finansowymi i profesjonalną obsługą prawną, a przedmiotowych urządzeń nie można w łatwy sposób usunąć z nieruchomości, to nie ma uzasadnienia odstępowanie od stosowanej dotychczas, niemal powszechnie, tradycyjnej wykładni pojęcia dobrej wiary. Jej wyrazem na gruncie zasiedzenia nieruchomości jest uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6.12.1991r., III CZP 108/91 w której stwierdzono, że osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienie własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze, a dobrą wiarę można przypisać posiadaczowi tylko wówczas, gdy pozostaje on w błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że przysługuje mu prawo do władania rzeczą. Istota tej uchwały – z uwagi na treść art. 245 § 1 i 2 k.c.

– ma zastosowanie także do służebności gruntowych. W związku z tym Sąd Najwyższy niejednokrotnie stwierdzał, że korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej na podstawie oświadczenia zawartego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem służebności w złej wierze (por. wyroki Sądu Najwyższego z 4.02.1988r., IV CR 45/88 i z 29.01.2008r., IV CSK 410/07).

Poglądy te Sąd Okręgowy podziela i uznaje, że mają one zastosowanie w niniejszej sprawie. Przy przyjęciu, że poprzednik prawny wnioskodawcy uzyskał posiadanie nieruchomości uczestniczki w zakresie treści służebności przesyłu, brak z pewnością podstaw do uznania, że pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo, skoro nie doszło do złożenia przez właściciela nieruchomości oświadczenia o ustanowieniu służebności w formie aktu notarialnego (art. 245 § 1 i 2 k.c.). W takiej sytuacji dla przyjęcia usprawiedliwionego przekonania o przysługiwaniu prawa nie byłby wystarczający brak sprzeciwu, czy też zgoda poprzedników prawnych uczestniczki na posadowienie na nieruchomości urządzeń przesyłowych i korzystanie z nieruchomości w celu utrzymania tych urządzeń we właściwym stanie.

Wskazać także trzeba, że wybudowanie na nieruchomości uczestniczki urządzeń przesyłowych na podstawie decyzji wydanych w związku z budową nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy np. w uchwale z 20.11.2015r., III CZP 76/15 i postanowieniu z 19.05.2016r., IV CSK 522/15. W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy stwierdził, że decyzja o pozwoleniu na budowę nie może być traktowana jako decyzja zezwalająca na wejście na cudzy grunt i legalizująca tę czynność. Wskazał, że tytułem wykazującym prawo do dysponowania nieruchomością, niezbędne do uzyskania pozwolenia na budowę, mogły być poza własnością czy użytkowaniem wieczystym, także uprawnienie wynikające z użytkowania, czy ze stosunku obligacyjnego.

W konsekwencji stwierdzić należy, że poprzednik prawny wnioskodawcy ewentualnie mógłby być uznany za posiadacza w złej wierze a to oznacza, że zasiedzenie służebności przesyłu nastąpiłoby po upływie 30 lat, stosownie do art. 172 § 2 k.c. w zw. z art. 176 k.c., czyli 31.12.2018r., co Sąd Rejonowy prawidłowo wyliczył.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy stwierdza, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy termin zasiedzenia nie upłynął, gdyż został przerwany w kwietniu 2015r. przez złożenie przez uczestniczkę w sprawie I Ns 381/15 Sądu Rejonowego w Gorlicach wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem, który to w świetle stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21.01.2011r., III CZP 124/10 i w postanowieniu z 13.10.2011r., V CSK 502/10 przerywa bieg terminu zasiedzenia służebności.

Reasumując, Sąd Okręgowy podziela w całości ocenę prawną Sądu I instancji, opartą zresztą na wytycznych Sądu Najwyższego w analogicznej sprawie i nie widzi żadnych podstaw do przyjęcia w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy odmiennej oceny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak w pkt 2 sentencji na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), obciążając wnioskodawcę poniesionymi przez uczestniczkę kosztami zastępstwa prawnego, mając na uwadze sprzeczność interesów wnioskodawcy i uczestniczki oraz wynik postępowania apelacyjnego.

(...)

ref. (...)